

**Pyyntikuoppa- ja purnukohteita sekä yksi rajamerkki La-
pista 2009
Inari ja Sodankylä**

METSÄHALLITUS

**Kohteet löytänyt
Puistomestari
Petteri Polojärvi**

**Raportin kirjoittanut
Kulttuuriperinnön erikoissuunnittelija
Pirjo Rautiainen**

**Metsähallitus Lapin luontopalvelut
PL 8016
96101 Rovaniemi**

KUVAILULEHTI

JULKAISIJA	Metsähallitus	JULKAISUAIKA	
TOIMEKSIANTAJA	Metsähallitus	HYVÄKSYMISPÄIVÄMÄÄRÄ	
LUOTTAMUKSELLISUUS	Julkinen	DIAARINUMERO	5866/43/2009
SUOJELUALUETYYPPI/ SUOJELUOHJELMA			
ALUEEN NIMI			
NATURA 2000 - ALUEEN NIMI JA KOODI	Metsähallituksen Lapin luontopalvelujen puistomestari Petteri Polojärvi löysi kesällä 2009 muiden töidensä ohessa useita kulttuuriperintökohteita Inarin ja Sodankylän kuntien alueilta. Hän löysi 13 pyyntikuoppakohdetta, joissa on yhteensä 56 pyyntikuoppaa, kolme purnukohdetta, joissa on neljä purnua ja yhden vanhan kultavaltauksen rajamerkin.		
ALUEYKSIKKÖ	Lapin luontopalvelut		
TEKIÄ(T)	Petteri Polojärvi ja Pirjo Rautiainen		
JULKAISUN NIMI	Pyyntikuoppa- ja purnukohteita sekä yksi rajamerkki Lapista 2009. Inari ja Sodankylä		
TIIVISTELMÄ			
AVAINSANAT			
MUUT TIEDOT			
SARJAN NIMI JA NUMERO			
ISSN	ISBN (NIDOTTU) ISBN (PDF)		
SIVUMÄÄRÄ	40 s.	KIELI	Suomi
KUSTANTAJA	PAINOPAIKKA		
JAKAJA	Metsähallitus, luontopalvelut	HINTA	

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	4
2 LÖYDETYT KULTTUURIPERINTÖKOHTEET	5
2.1 INARI	5
2.1.1 Ristijärvi.....	5
2.1.2 Koppelovaaranlampi 1 ja 2	7
2.1.3 Tolosjoki 1	9
2.1.4 Tolosjoki 2	10
2.1.5 Kotalompola.....	12
2.1.6 Mellajärvi.....	14
2.1.7 Kuohana	16
2.1.8 Pasaskangas	18
2.1.9 Hammasvaara.....	21
2.1.10 Louhioja	23
2.2 SODANKYLÄ	26
2.2.1. Laukkunoska	26
2.2.2 Anteripää.....	29
2.2.3 Lipatinmaa	32
2.2.4 Häntävasanpalo.....	34
2.2.5 Luolikkoselkä.....	36
2.2.6 Ruosselkä.....	37
3 YHTEENVETO	40

1 JOHDANTO

Metsähallituksen Lapin luontopalvelujen puistomestari Petteri Polojärvi kiertää lähinnä lintuihin liittyvissä työtehtävissään laajasti koko Pohjois-Lapin alueella. Maastossa liikkessaan hän on löytänyt useita kulttuuriperintökohteita Inarin ja Sodankylän kuntien alueilta. Hän ottaa niistä muistiin gps:llä paikkatiedon ja joistain kohteista myös valokuvan. Tässä raportissa luetellaan hänen kesällä 2009 löytämänsä kohteet.

Kartta 1. Petteri Polojärven kesällä 2009 löytämät kulttuuriperintökohteet. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MYY/2009.

Petteri Polojärvi on löytänyt kesällä 2009 kaikkiaan 13 pyyntikuoppakohdetta, joissa on yhteensä 56 pyyntikuoppaa, kolme purnukohdetta, joissa on neljä purnua ja yhden vanhan kultavaltauksen rajamerkin.

Kaikki kuvat tässä raportissa ovat Petteri Polojärven ottamia.

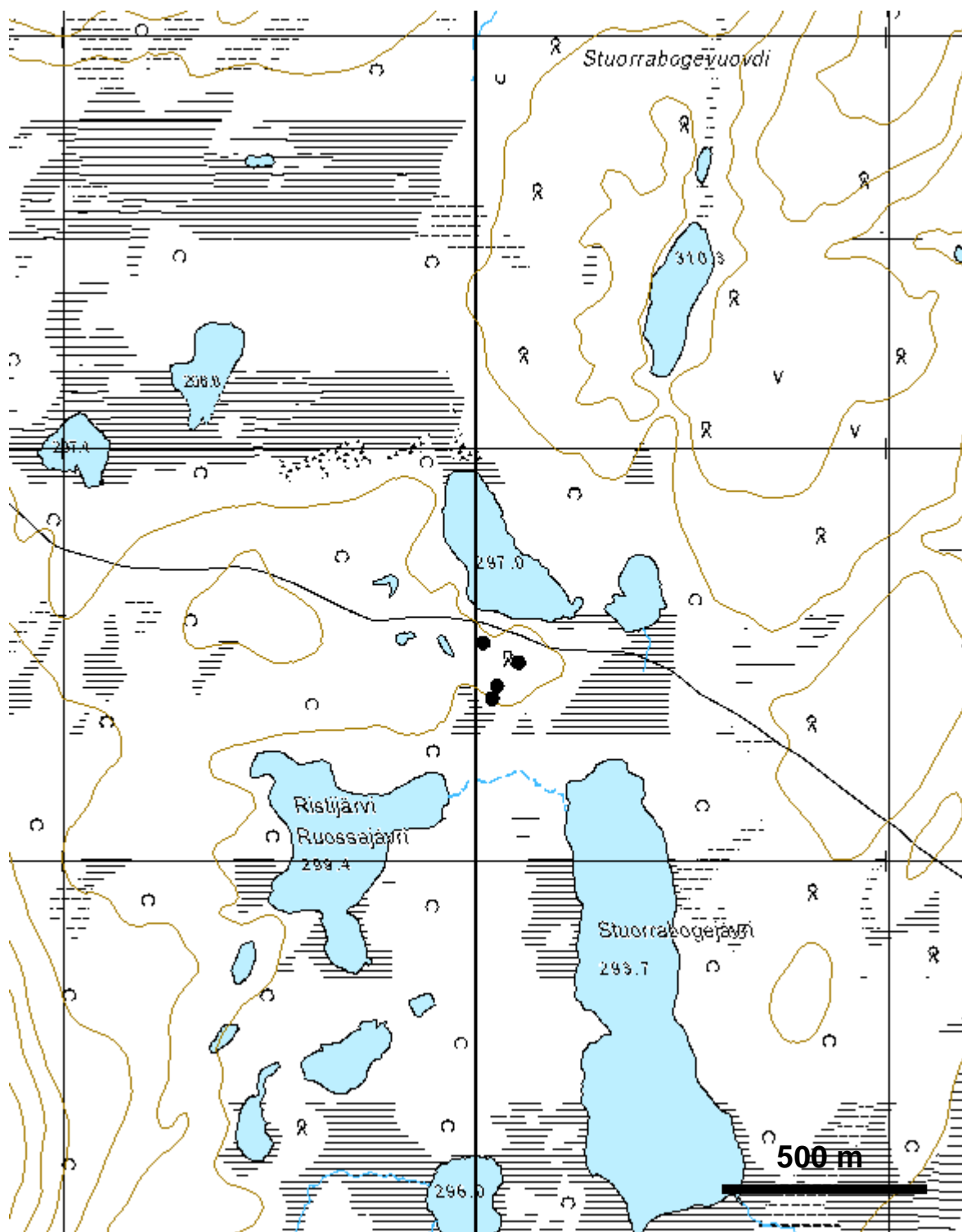
2 LÖYDETYT KULTTUURIPERINTÖKOHTEET

2.1 INARI

2.1.1 Ristijärvi

93 kilometriä Ivalon kirkosta länsiluoteeseen, aivan Inarin kunnan läntisemmästä osasta Lemmenjoen kansallispuiston länsireunalta löytyi neljä pyyntikuoppaa. Kuopat sijaitsevat Ristijärven ja sen pohjoispuoleisen kartalla nimettömän järven välissä. Ristijärveen on kuopista matkaa noin 350 metriä. Kuoppien pohjoispuolella kulkee poroaita. Ympäristö on mäntyvaltaista kangasmetsää.

Kohde	x	y	z
Pyyntikuoppa 1	7636423	3430050	300
Pyyntikuoppa 2	7636393	3430038	300
Pyyntikuoppa 3	7636527	3430016	300
Pyyntikuoppa 4	7636480	3430102	300

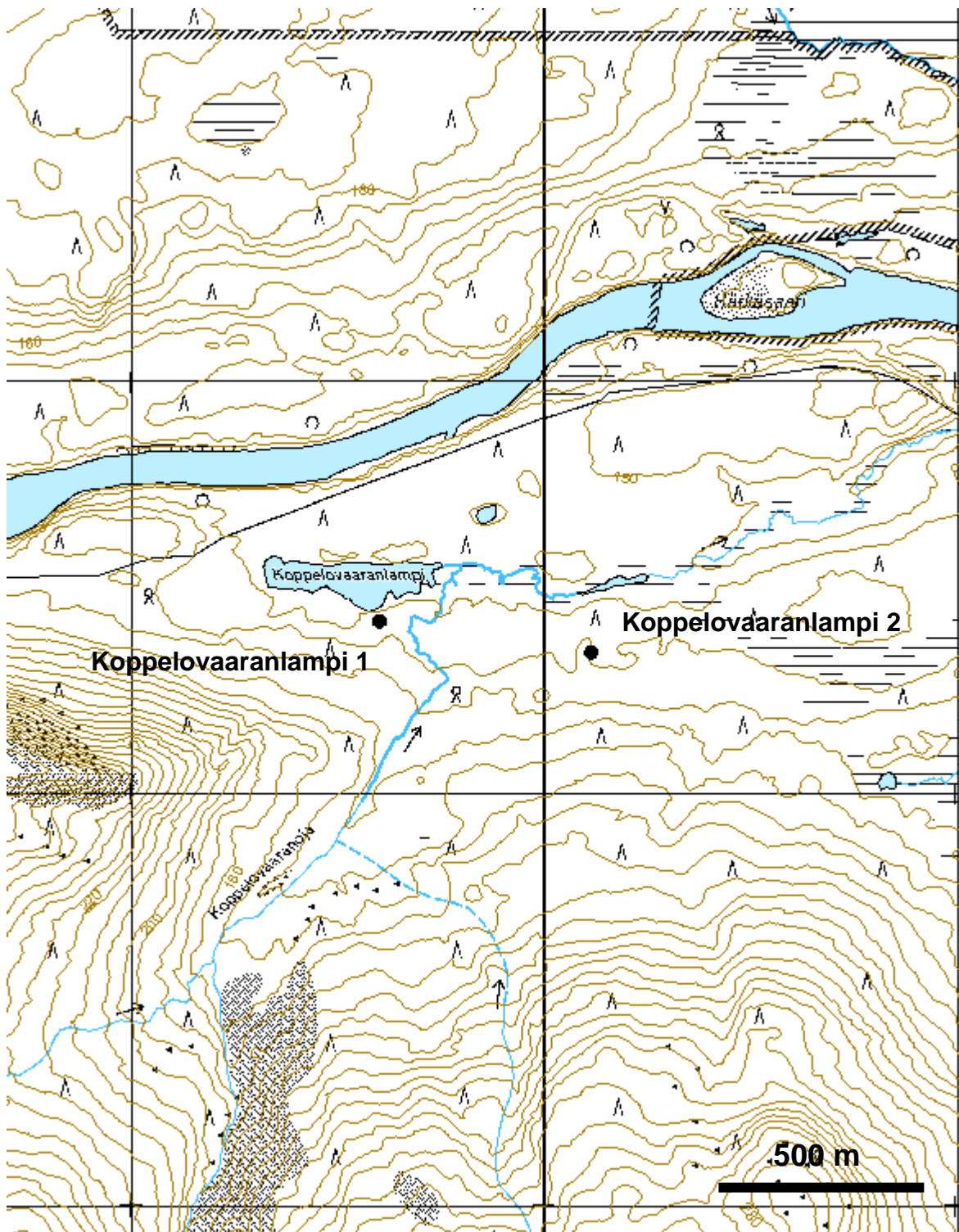

Kartta 2. Ristijärvi. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MYY/2009.

2.1.2 Koppelovaaranlampi 1 ja 2

Ivalon kirkonkylältä noin 22 kilometriä lounaaseen Ivalojoen eteläpuolelta löytyi kaksi pyyntikuoppaa. Pyyntikuopista läntisempi (Koppelovaaranlampi 1) sijaitsee Koppelovaaranlammesta noin 40 metriä etelään ja itäisempi pyyntikuoppa lammesta noin 400 metriä kaakkoon. Kuopat sijaitsevat Hammastunturin erämaa-alueella. Ympäristö on mäntyvaltaista kangasmetsää.

Kohde	x	y	z
Koppelovaaranlampi 1	7605342	3505112	160
Koppelovaaranlampi 2	7605417	3504599	165

Kartta 3. Koppelovaaranlampi 1 ja 2. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MYY/2009.

2.1.3 Tolosjoki 1

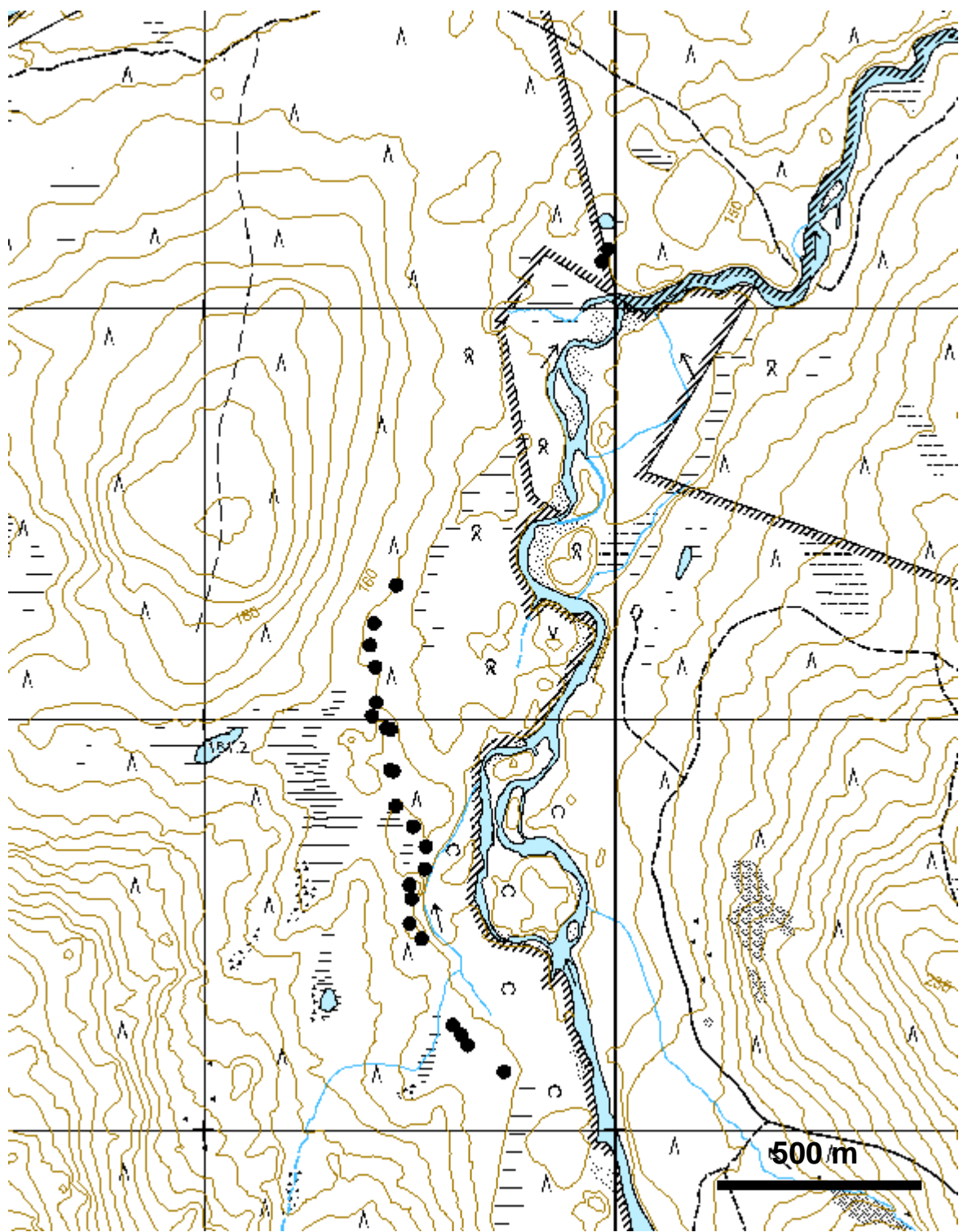
Ivalon kirkosta noin 19 kilometriä lounaaseen Ivalojokeen etelästä laskevan Tolosjoen län-
sirannalta löytyi yhteensä 24 pyyntikuoppaa kahdessa ryhmässä. Pohjoisemmassa ryh-
mässä (Tolosjoki 1) on vain kaksi kuoppaa ja ne sijaitsevat Tolosjoen länteen kääntyvän
mutkan kohdalla, joen ja pienen lammen välissä. Kuopat ovat aivan Hammastunturin
erämaa-alueen itäosassa. Ympäristö on kuivahkon kankaan männikköä.

Kohde	x	y	z
Pyyntikuoppa 1	3509980	7606143	150
Pyyntikuoppa 2	3509966	7606113	150

2.1.4 Tolosjoki 2

Ivalon kirkosta noin 19 kilometriä lounaaseen Ivalojokeen etelästä laskevan Tolosjoen län-
sirannalta löytyi yhteensä 24 pyyntikuoppaa kahdessa ryhmässä. Eteläisemmässä ryhmäs-
sä (Tolosjoki 2) on 22 pyyntikuoppaa suurin piirtein etelä-pohjoissuuntaisessa jonossa joen
rannassa. Pyyntikuoppajonon pituus on noin 1.2 kilometriä pitkä. Kuopat sijaitsevat
Hammastunturin erämaa-alueen itäosassa. Ympäristö on kuivahkon kankaan männikköä.

Kohde	x	y	z
Pyyntikuoppa 1	3509527	7604466	155
Pyyntikuoppa 2	3509503	7604563	155
Pyyntikuoppa 3	3509498	7604597	155
Pyyntikuoppa 4	3509498	7604503	155
Pyyntikuoppa 5	3509538	7604690	155
Pyyntikuoppa 6	3509535	7604636	155
Pyyntikuoppa 7	3509507	7604739	155
Pyyntikuoppa 8	3509465	7604789	155
Pyyntikuoppa 9	3509459	7604874	155
Pyyntikuoppa 10	3509451	7604877	155
Pyyntikuoppa 11	3509453	7604975	155
Pyyntikuoppa 12	3509442	7604978	155
Pyyntikuoppa 13	3509407	7605008	155
Pyyntikuoppa 14	3509417	7605041	155
Pyyntikuoppa 15	3509402	7605180	155
Pyyntikuoppa 16	3509412	7605233	155
Pyyntikuoppa 17	3509415	7605127	155
Pyyntikuoppa 18	3509466	7605326	155
Pyyntikuoppa 19	3509603	7604256	155
Pyyntikuoppa 20	3509624	7604232	155
Pyyntikuoppa 21	3509639	7604207	155
Pyyntikuoppa 22	3509728	7604143	155

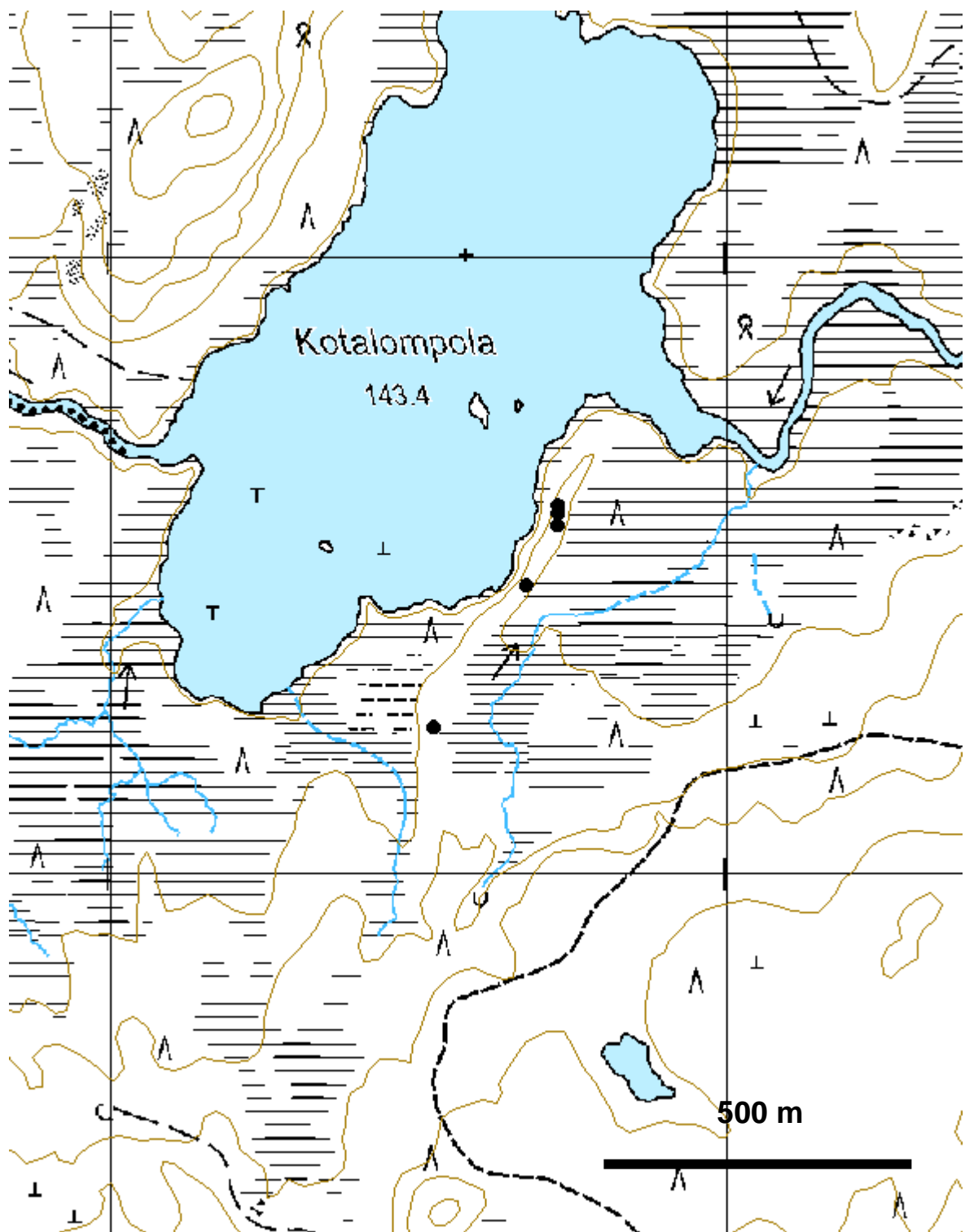

Kartta 4. Tulosjoki 1 ja 2. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MYY/2009.

2.1.5 Kotalompola

Noin 17 kilometriä Ivalon kirkosta itäkoilliseen Kotalompolajärven kaakkoisrannalta löytyi viisi pyyntikuoppaa. Pyyntikuopat on kaivettu koillis-lounaissauntaiseen, järven rannalla kulkevaan harjuun. Ympäristö on kuivahkon kankaan männikköä. Kuopat sijaitsevat metsätalousalueella.

Kohde	x	y	z
Pyyntikuoppa 1	7622598	3538727	150
Pyyntikuoppa 2	7622585	3538727	150
Pyyntikuoppa 3	7622566	3538726	150
Pyyntikuoppa 4	7622468	3538675	150
Pyyntikuoppa 5	7622238	3538525	150

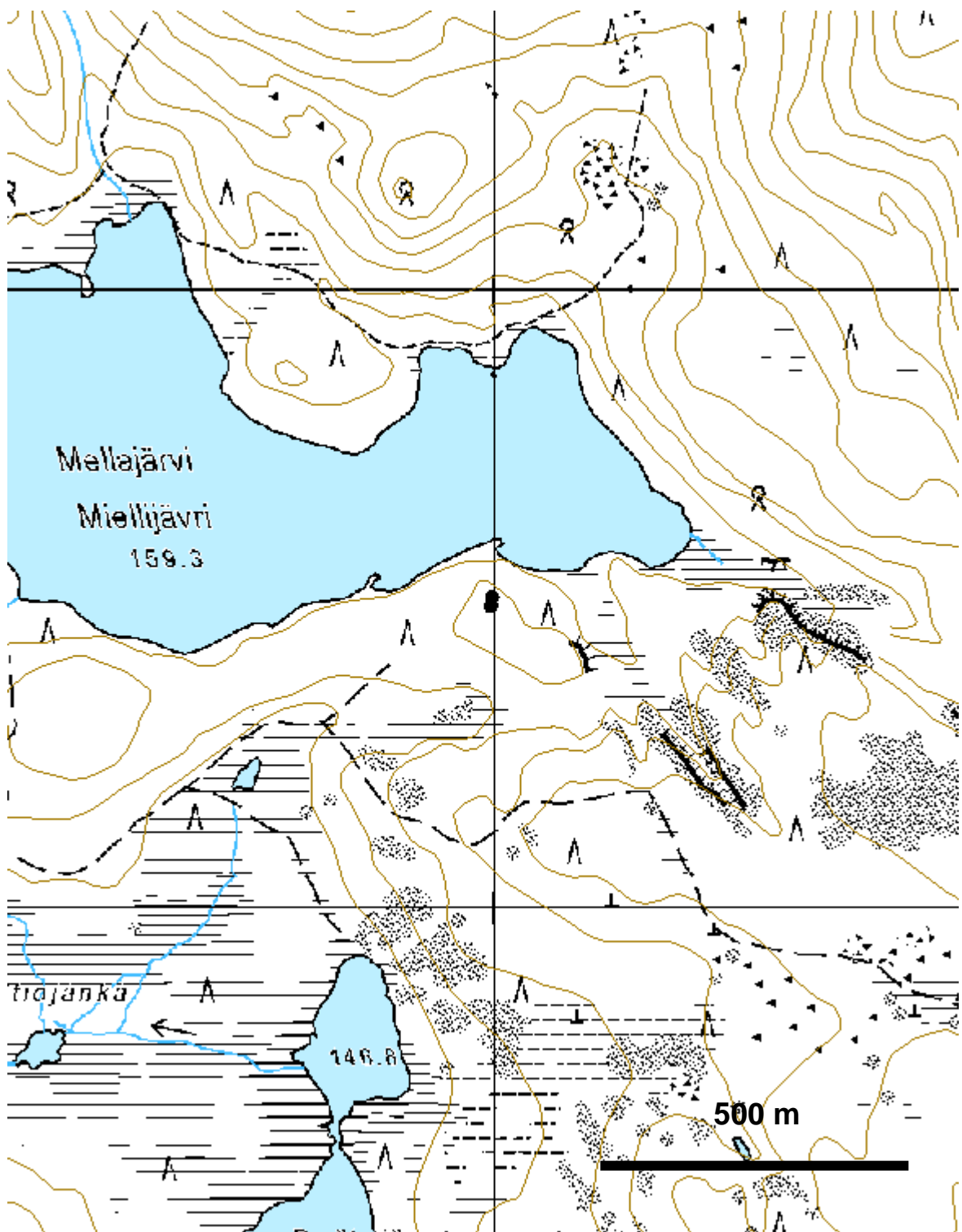

Kartta 5. Kotalompola. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MYY/2009.

2.1.6 Mellajärvi

Noin 20 kilometriä Ivalon kirkosta itäkoilliseen sijaitsevan Mellajärven etelärannalta löytyi kaksi pyyntikuoppaa. Kuopat on kaivettu järvestä noin 90 metrin päähän. Kuopat sijaitsevat metsätalousalueella. Ympäristö on kuivahkon kankaan männikköä.

Kohde	x	y	z
Pyyntikuoppa 1	7624488	3540993	170
Pyyntikuoppa 2	7624502	3540995	170

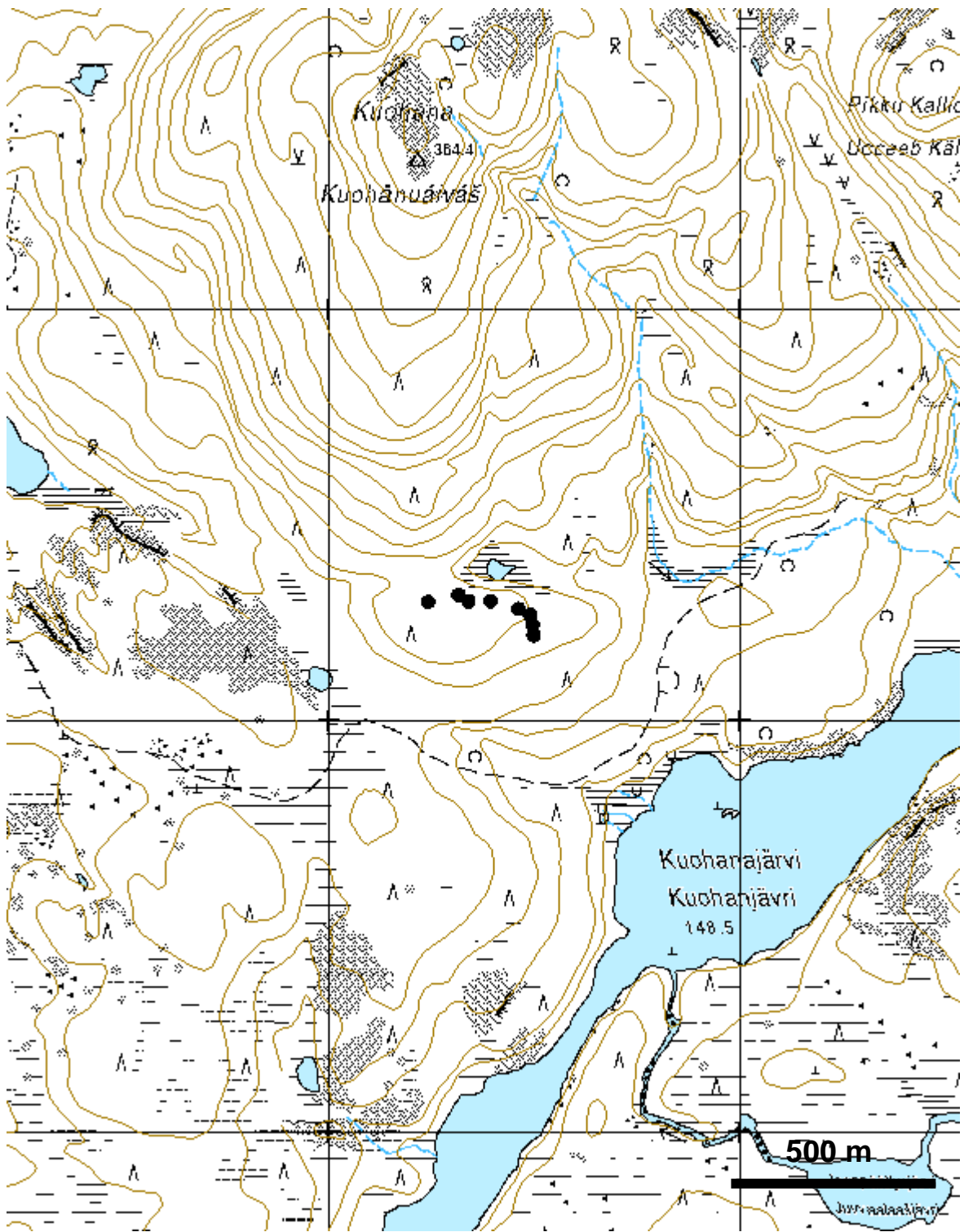

Kartta 6. Mellajärvi. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MYY/2009.

2.1.7 Kuohana

21 kilometriä Ivalon kirkosta itäkoilliseen Kuohanavaaran etelärinteeltä löytyi kahdeksan pyyntikuoppaa. Kuopat on kaivettu hyvin pienen lammen eteläpuolelle itäpäästään etelään kaartuvaan, muuten itä-länsisuuntaiseen jonoon. Ympäristö on kuivahkon kankaan männikköä. Kuopat sijaitsevat metsätalousalueella.

Kohde	x	y	z
Pyyntikuoppa 1	7624256	3542489	210
Pyyntikuoppa 2	7624233	3542494	210
Pyyntikuoppa 3	7624207	3542497	210
Pyyntikuoppa 4	7624271	3542460	210
Pyyntikuoppa 5	7624290	3542392	210
Pyyntikuoppa 6	7624290	3542338	210
Pyyntikuoppa 7	7624305	3542314	210
Pyyntikuoppa 8	7624288	3542240	210

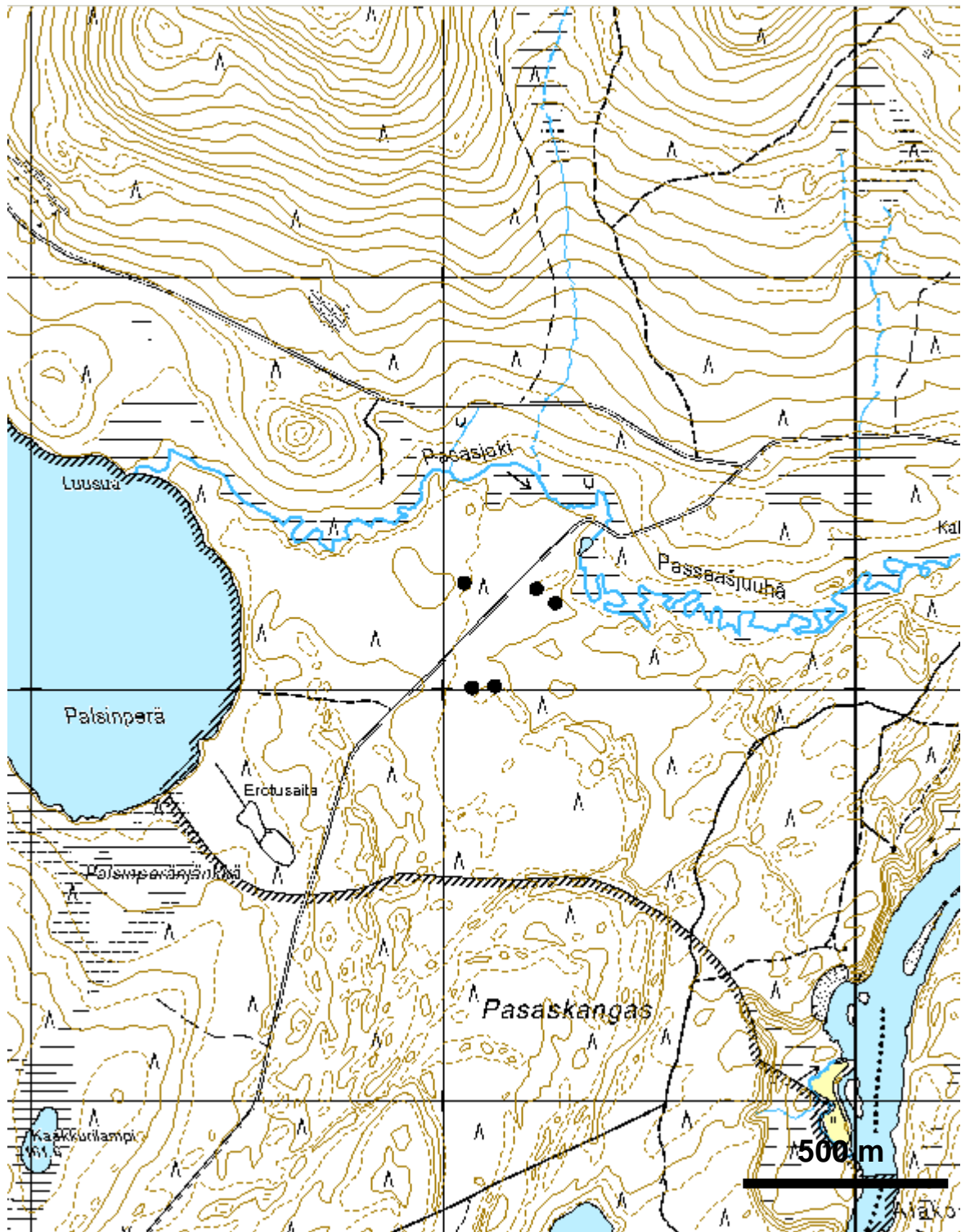

Kartta 7. Kuohana. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MYY/2009.

2.1.8 Pasaskangas

9.5 kilometriä Ivalon kirkosta lounaaseen, Pasaskankaalta löytyi viisi pyyntikuoppaa. Neljä kuopista sijaitsee Ivalosta Aittovaaraan johtavan tien eteläpuolella ja yksi tien pohjoispuolella. Ympäristö on kuivan kankaan männikköä ja maaperä hiekkaa. Kuopat sijaitsevat yksityismaalla.

Kohde	x	y	z
Pyyntikuoppa 1	7614243	3514225	147
Pyyntikuoppa 2	7614209	3514271	147
Pyyntikuoppa 3	7614008	3514124	147
Pyyntikuoppa 4	7614004	3514069	147
Pyyntikuoppa 5	7614258	3514050	147

Kartta 8. Pasaskangas. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MYY/2009.

Kuva 1. Pyyntikuoppa Pasaskankaalla.

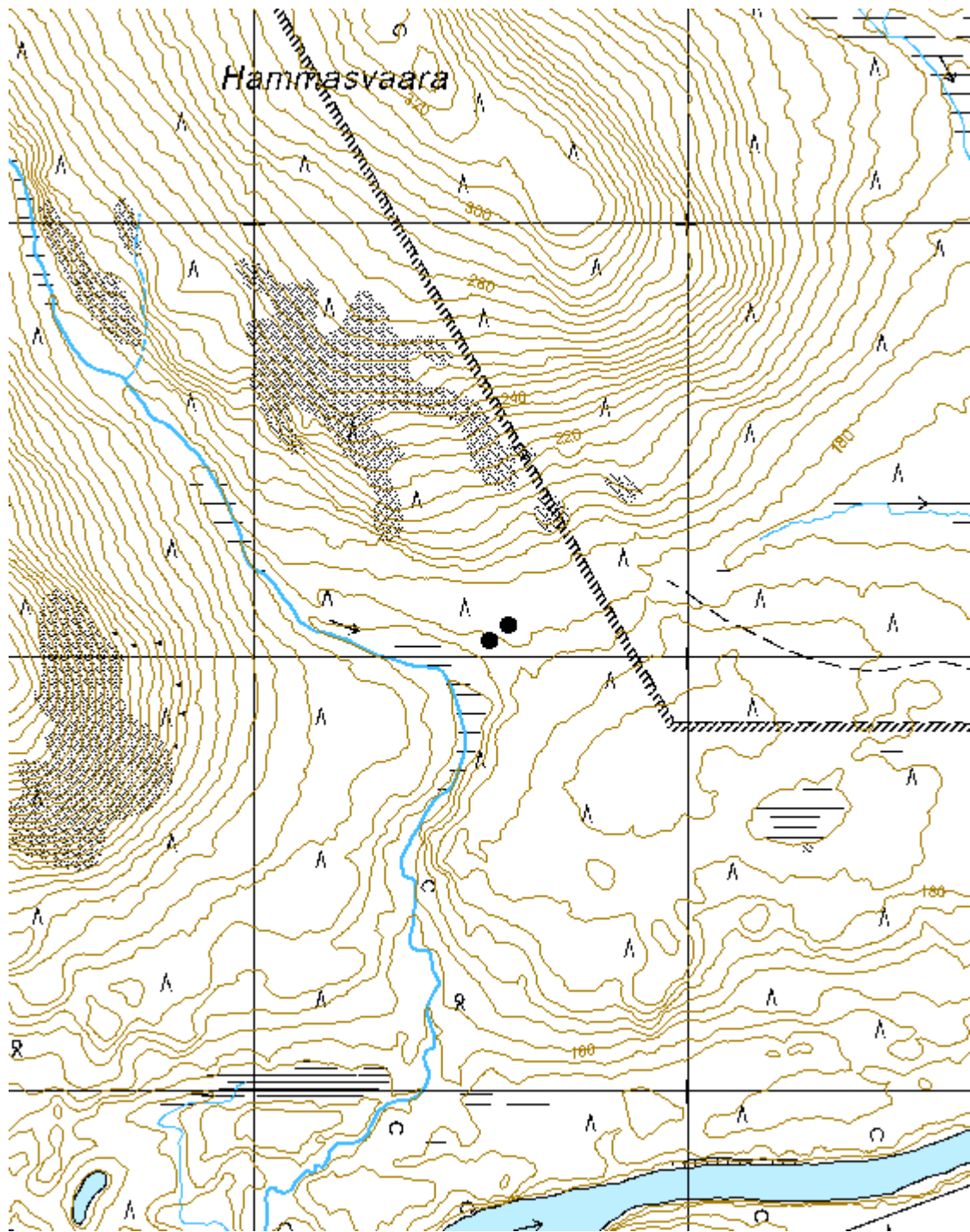

Kuva 2. Pyyntikuoppa Pasaskankaalla.

2.1.9 Hammasvaara

Ivalon kirkosta noin 22 kilometriä lounaaseen Ivalojoen pohjoispuolelta, Hammasvaaran eteläisestä alarinteestä löytyi kaksi pyyntikuoppaa. Lännessä virtaavaan Hammasjokeen on kuopista noin 100 metriä. Kuopat sijaitsevat aivan Hammastunturin erämaa-alueen itäosassa.

Kohde	x	y	z
Pyyntikuoppa 1	7607036	3503547	180
Pyyntikuoppa 2	7607073	3503591	180

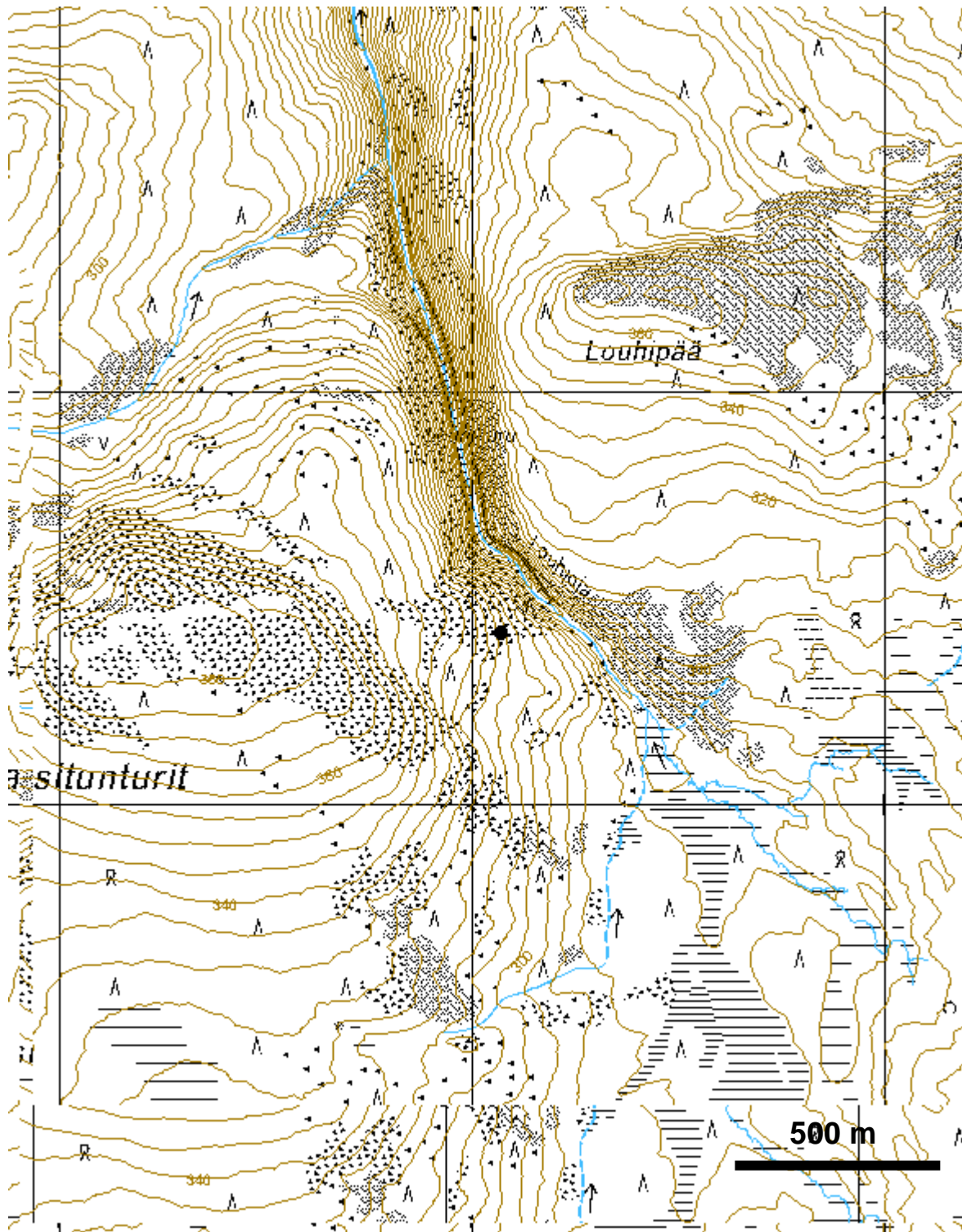

Kartta 9. Hammasvaara. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MYY/2009.

2.1.10 Louhioja

Hammastunturin erämaa-alueella noin 26 kilometriä Ivalon kirkosta lounaaseen Louhiojan itäpuolen rinteessä on kivistä tehty rajamerkki. Kivikasa on todennäköisesti vanhan kultavaltauksen kulmaan tehty rajamerkki. Rajamerkki on tehty kivikkoiseen Palsitunturin rinteeseen noin 120 metrin päähän Louhiojasta.

Kohde	x	y	z
Rajamerkki	7602417	3502067	325

Kartta 10. Louhioja. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MYY/2009.

Kuva 3. Louhiojan rajamerkki.

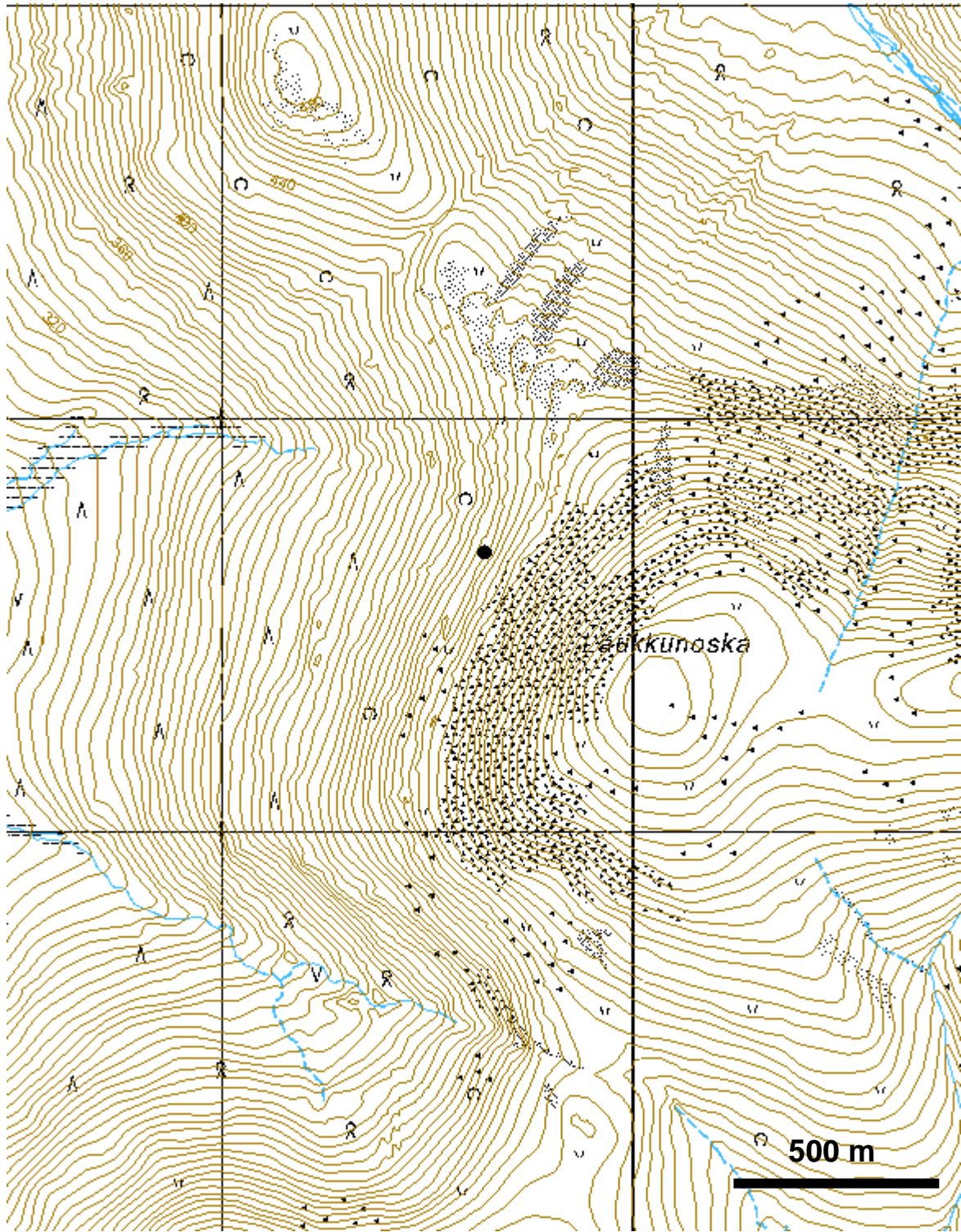
Kuva 4. Louhiojan rajamerkki.

2.2 SODANKYLÄ

2.2.1 Laukkunoska

121 kilometriä Sodankylän kirkosta koilliseen Urho Kekkosen kansallispuiston koillisosasta löytyi yksi purnu. Purnu on tehty Laukkunoskatunturin paikoin kiviseen luoteisrinteeseen.

Kohde	x	y	z
Purnu	7578677	3554637	465

Kartta 11. Laukkunoska. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MYY/2009.

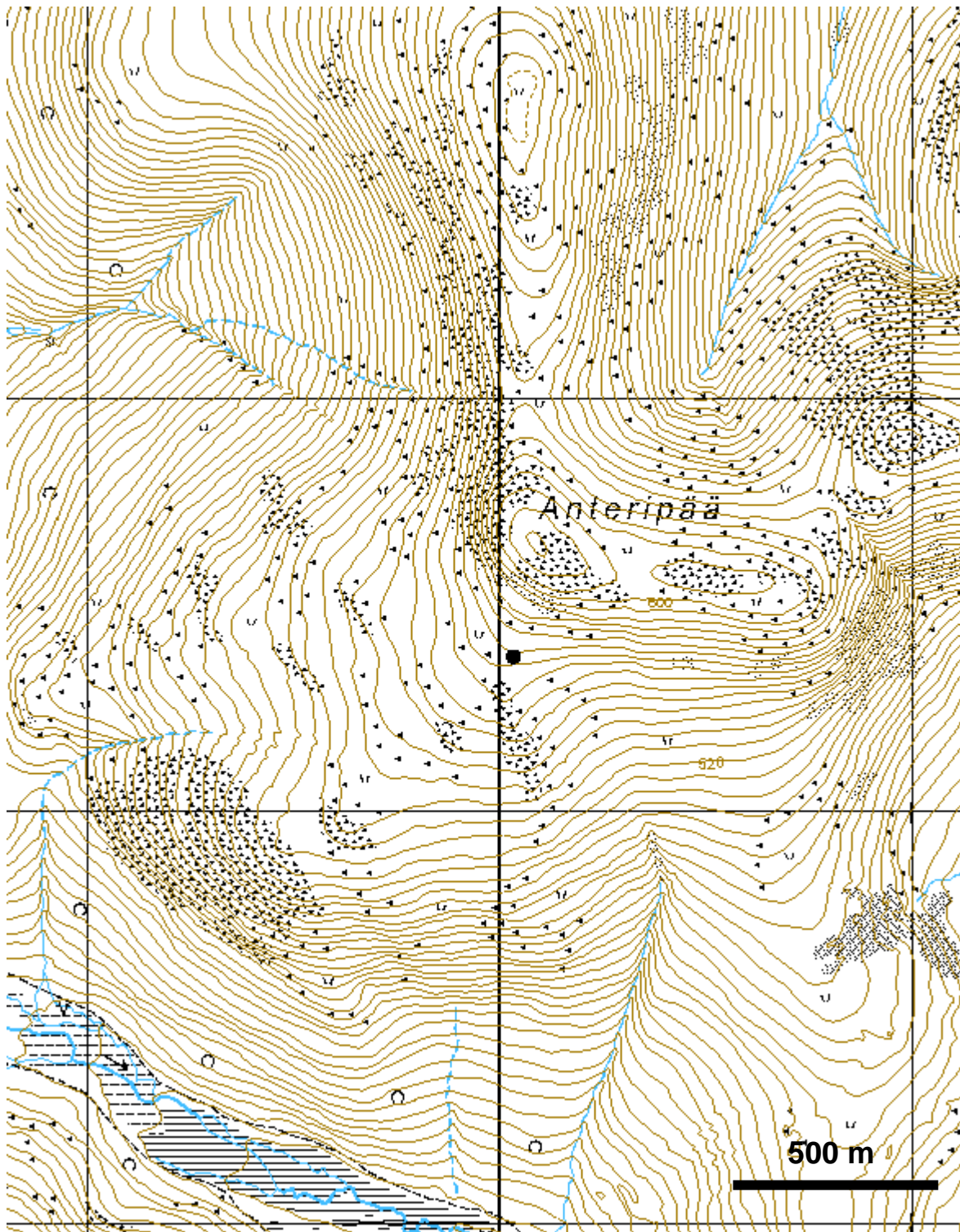

Kuva 5. Laukkunoskan purnu.

2.2.2 Anteripää

Noin 116 kilometriä Sodankylän kirkosta koilliseen Urho Kekkosen kansallispuiston koillisosasta löytyi kaksi purnua. Purnut on tehty Anteripään lounaiseen ylärinteeseen kivikkoon.

Kohde	x	y	z
Purnu 1	7571374	3555032	560
Purnu 2	7571374	3555030	560

Kartta 12. Anteripää. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MYY/2009.

Kuva 6. Toinen Anteripään purnuista

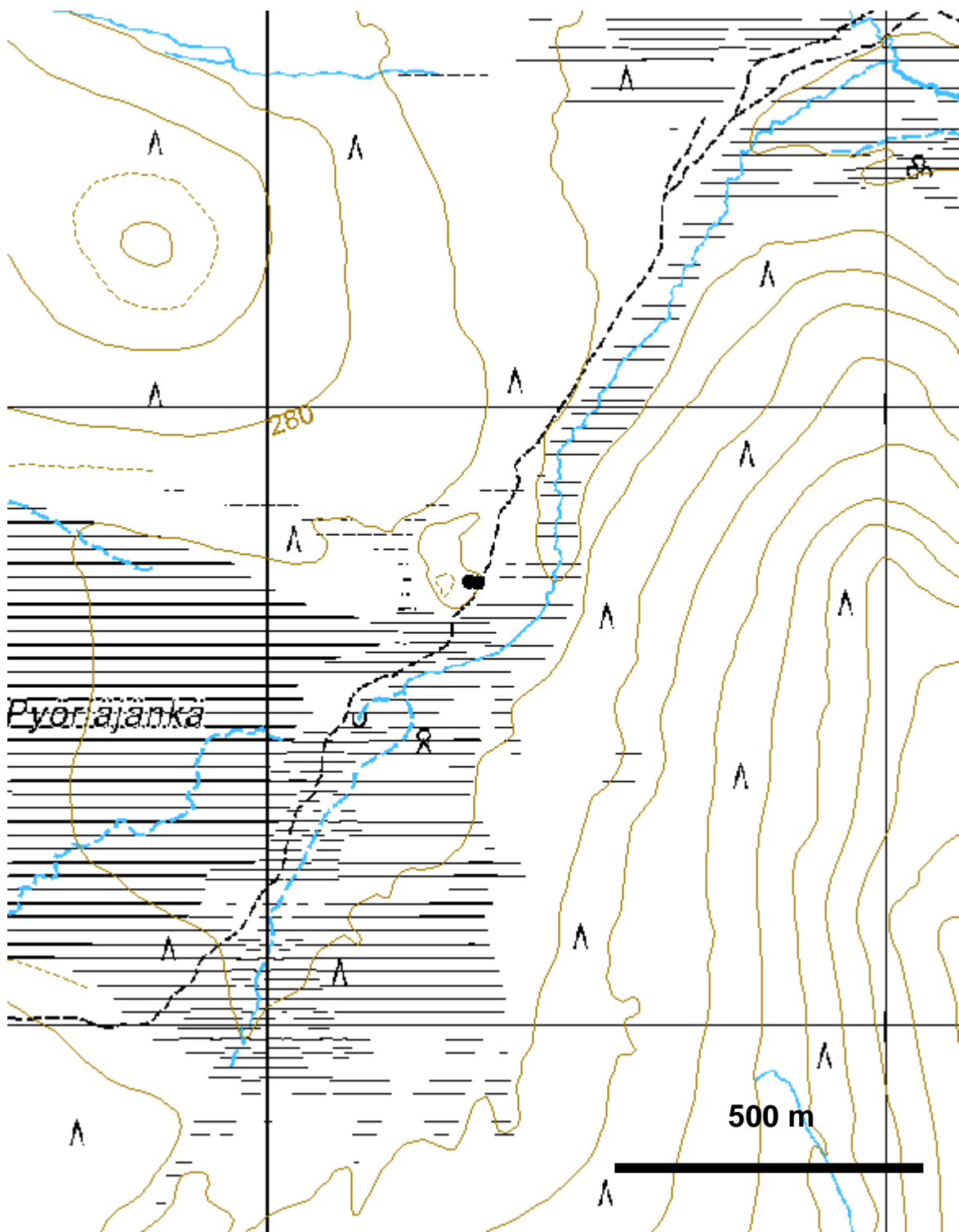

Kuva 7. Anteripään purnut.

2.2.3 Lipatinmaa

Noin 98 kilometriä Sodankylän kirkosta koilliseen Urho Kekkosen kansallispuiston eteläosasta löytyi kaksi pyyntikuoppaa. Kuopat on kaivettu Luihon sivuhaaran varteen Lipatinmaan itälaitaan pienelle soiden ympäröimälle kummulle. Ympäristö on mäntyvaltaista kangasmetsää.

Kohde	x	y	z
Pyyntikuoppa 1	7563718	3535325	275
Pyyntikuoppa 2	7563716	3535339	275

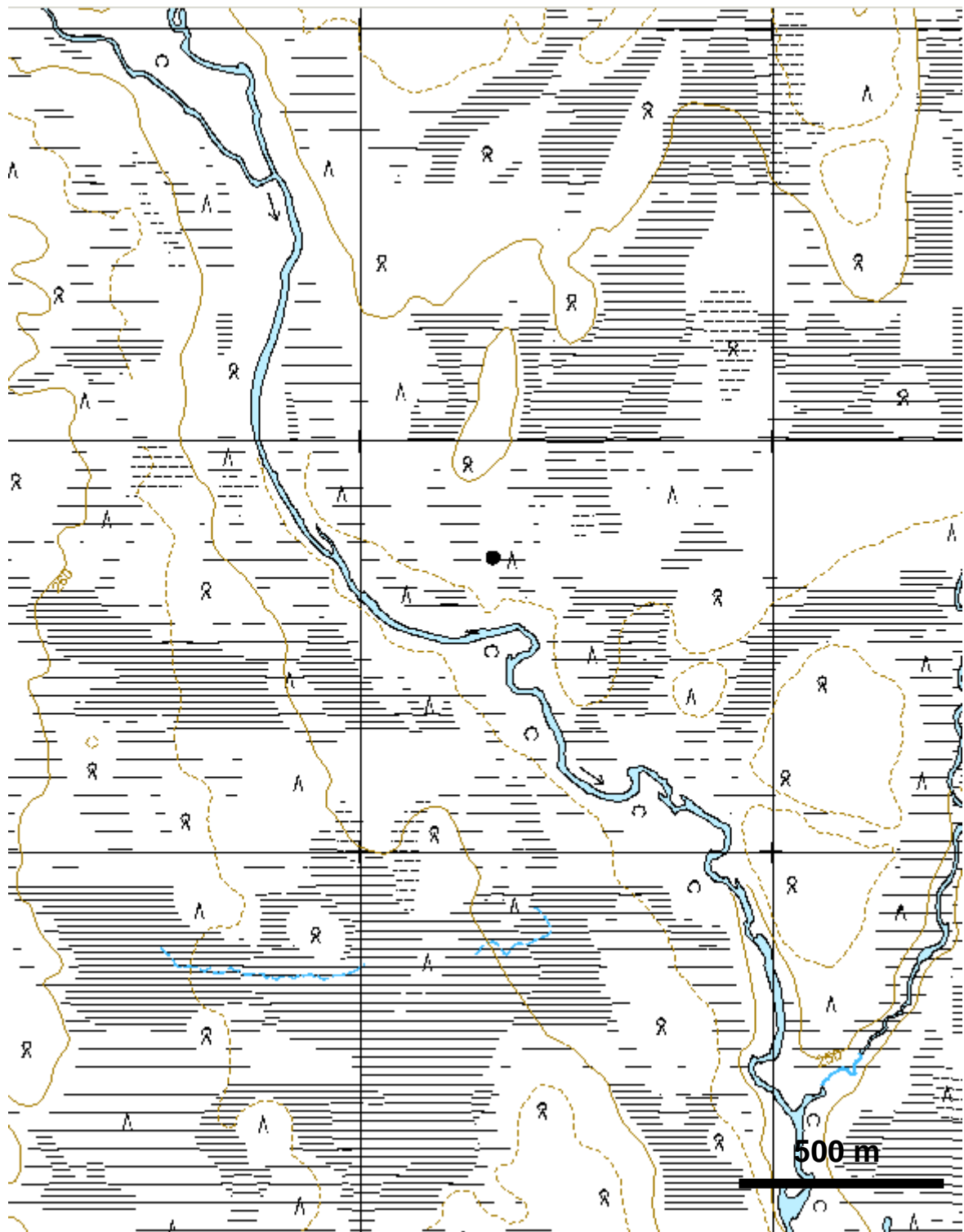

Kartta 13. Lipatinmaa. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MYY/2009.

2.2.4 Häntävasanpalo

Noin 90 kilometriä Sodankylän kirkosta Pohjoisluoteeseen löytyi yksi pyyntikuoppa. Kuoppa on kaivettu lissiojen Piippuhaaran itäpuolelle Tormäsvaarasta kolmisen kilometriä länteen. Alue on kuusivaltaista sekametsää. Ympärillä on soita.

Kohde	x	y	z
Pyyntikuoppa	7569716	3466320	252

Kartta 14. Häntävasanpalo. ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MYY/2009.

2.2.5 Luolikkoselkä

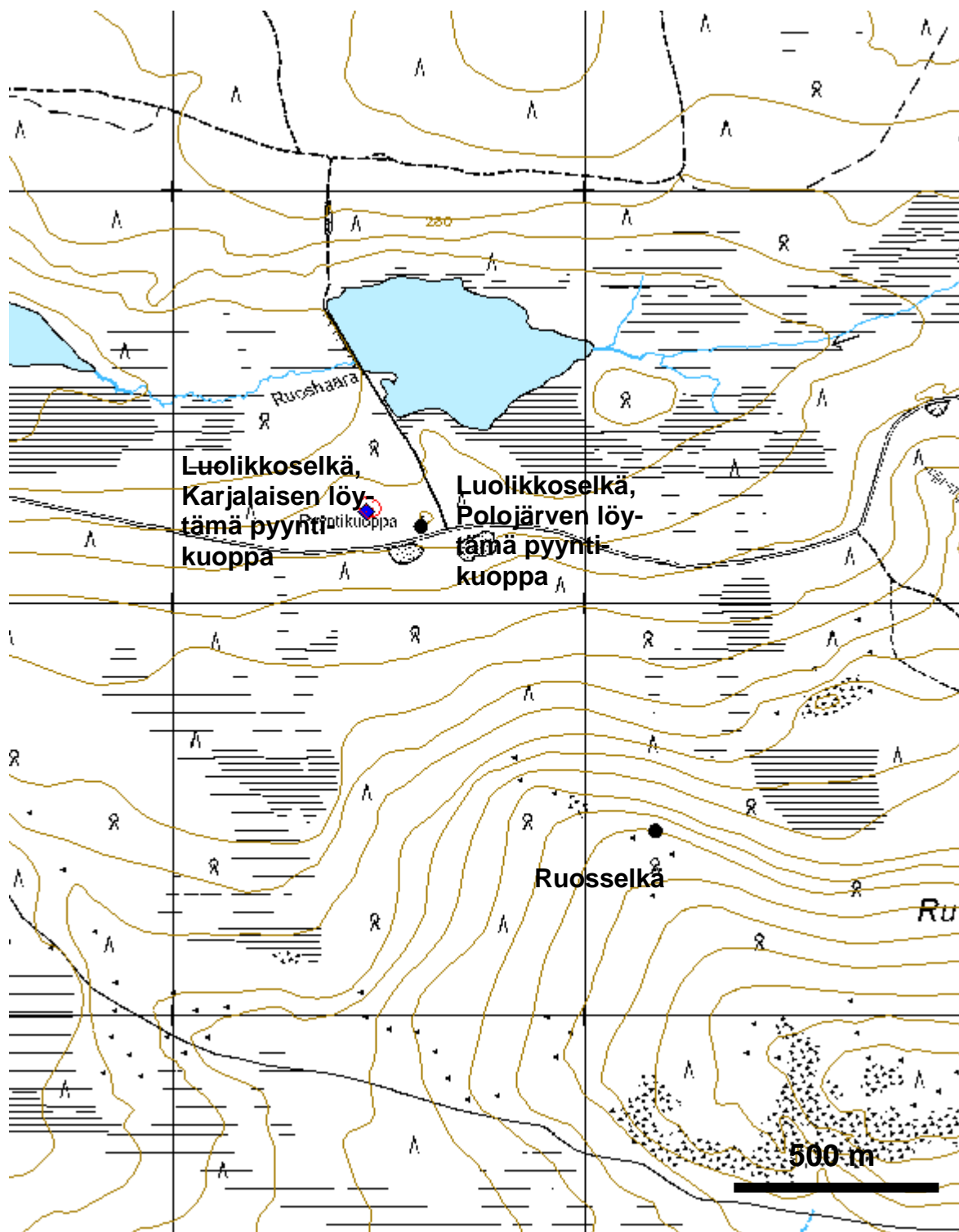
63 kilometriä Sodankylän kirkosta pohjoiskoilliseen ja Lokan tekoaltaasta länteen löytyi yksi pyyntikuoppa. Kuoppa sijaitsee heti Uutelasta Ruoselkään johtavan metsäautotien pohjoispuolella. Taisto Karjalainen on löytänyt alueelta vuonna 1999 yhden pyyntikuopan, jonka sijainti on merkitty 130 metriä nyt löydetyistä kuopasta pohjoisluoteeseen. Ei ole varmuutta onko alueella kaksi pyyntikuoppaa – Karjalaisen ja Polojärven löytämät vai ovatko kuopat samat. Ympäristö on kuivahkon kankaan mäntykangasta ja maaperä hiekkaa.

Kohde	x	y	z
Pyyntikuoppa	7541185	3502602	272

2.2.6 Ruosselkä

63 kilometriä Sodankylän kirkosta pohjoiskoilliseen Lokan tekoaltaasta länteen löytyi yksi purnu. Purnu sijaitsee Ruosselkävaaran luoteisrinteessä noin 650 metriä Uutelasta Ruosselkään johtavan metsäautotien pohjoispuolella. Ympäristö on paikoin kivrakkaista mäntykangasta.

Kohde	x	y	z
Purnu	7540446	3503171	330

Kartta 15. Luolikkonselkä ja Ruosselkä . ©Metsähallitus, ©Maanmittauslaitos 1/MYY/2009.

Kuva 8. Ruosselän purnu.

3 YHTEENVETO

Metsähallituksen Lapin luontopalveluiden puistomestari Petteri Polojärvi löysi Inarista ja Sodankylästä kesällä 2009 kaikkiaan 13 pyyntikuoppakohdetta, joissa on yhteensä 56 pyyntikuoppaa, kolme purnukohdetta, joissa on neljä purnua ja yhden vanhan kultavaltauksen rajamerkin.